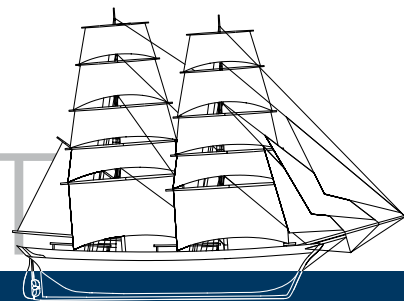

BRIGGEN TRE KRONOR BLADET

NUMMER 1 • VÅREN 2015

Tio år i sjön!

Båtmässan Allt för Sjön

Länsförsäkringar Stockholm ny partner till Initiativet Hållbara Hav

Segla med oss i år!

Så startade projektet Stockholmsbriggen

Dagbok från Georg Stage

Med Tre Kronor som forskningsplattform

Segelfartyg som brukskonst

Tio år i sjön!

I år firar vi att det är tio år sedan briggen *Tre Kronor af Stockholm* för första gången fick kontakt med sitt rätta element – vattnet! Den 27 augusti 1995 var verkligen en dag att minnas – med flera tusen åskådare på pontoner intill

Skeppsholmskajen, ett strålände väder och hundratals fritidsbåtar på vattnet utanför. Hela byggstyrkan och ett gäng volontärer hjälptes åt att slå in kilar under kölen. Och så plötsligt hördes ropet: – Hon rör sig!

Först gick det långsamt utför stapelbädden, men meter för meter gick det allt snabbare, och när briggen till slut gick i sjön gjorde hon drygt elva knop! Bogvägen fick gästande *Gerdas* mast att svaja så att fotografen Per fick hålla hårt i kameran...

Samtidigt som fartyget firar sitt tionde år i sjön firar Föreningen Briggen Tre Kronor 20-årsjubileum. Föreningen bildades redan våren 1995 – fast de första tio åren hette vi Föreningen Stockholmsbriggen. Ett märkesår som detta

måste naturligtvis firas! Planering pågår, men inget är slutgiltigt bestämt vid detta nummers pressläggning. Håll utkik på www.briggentrekronor.se! I nästa nummer hoppas vi kunna berätta mera.

Då hoppas vi också kunna berätta om slutskedet i arbetet med att föra över verksamheten i Initiativet Hållbara Hav till en stiftelse. Det är ett uppdrag som bolagets och föreningens styrelser stångats med i flera år, och som nu ser ut att kunna bli verklighet. Den stora fördelen med att driva Initiativet Hållbara Hav i stiftelseform är att åtskilliga organisationer, fonder, stiftelser och privatpersoner har förklarat sig villiga att stödja verksamheten på helt andra nivåer om Initiativet Hållbara Hav är en stiftelse och inte drivs som ett aktiebolag.

Nu är sommarens seglingsprogram så gott som klart och du kan gå in bland seglingarna på hemsidan och välja när du vill segla med. Precis som tidigare år kommer vi att ha subventionerade seglingar för medlemmar. Om du har missat att vara med på de populära Örn- och salsafariseglingarna är mitt tips att du bokar i god tid – de blir snabbt fullbokade.

I sommar kommer vi även – som tidigare säsonger – att kunna segla med ett antal elever ombord. Dessa elevplatser samt skolseglingar finansieras via bidrag som föreningen ansöker om, hos stiftelser som Gålöstiftelsen, Stockholms Sjömanshem, Henrik Granholms stiftelse, J Wallenbergs stiftelse, Timmermansbröderna, Stockholms sjöfartsstiftelse, Stockholms Grosshandelsassocieret med flera. Det här är vi verkligen glada för, eftersom ett viktigt syfte med att bygga briggen var att föra kunskapen att segla råseglat vidare till nya generationer – och det är precis vad elevseglingarna gör.

Du som är nybliven medlem, passa på att ta en promenad ner till Kastellholmen en solig söndag och besök fartyget. Där träffar du våra entusiastiska volontärer i Öppet skepp-gruppen. Kaffe, bullar och en hel del kunskap om fartyget brukar de kunna erbjuda för en billig penning. Skulle du vilja vara med i Öppet skepp-gruppen – eller vara med i Rigg-gruppen som bidrar till fartygets underhåll med bland annat målning, snickeri och riggjobb – mejla till styrelsen@briggentrekronor.se så ser vi till att någon av våra volontärer tar kontakt med dig. Välkommen i gänget! Snart är det vår!

ROLF WIGSTRÖM, *Ordförande, Föreningen Briggen Tre Kronor*

BRIGGEN TRE KRONOR

BRIGGENBLADET GES UT AV FÖRENINGEN BRIGGEN TRE KRONOR

• ANSVARIG UTGIVARE PER BJÖRKDAHL • E-POST BLADET@BRIGGENTREKRONOR.SE
 • WWW.BRIGGENTREKRONOR.SE • TELEFON 08-545 024 10 • FAX 08-545 024 11 • PLUSGIRO 87 36 63-9
 • ÖRLOGSVÄGEN 11 • KASTELLHOLMEN • 111 49 STOCKHOLM • TRYCK ÅTTA.45 TRYCKERI AB

CITERA OSS GÄRNA MEN ANGE KÄLLAN! COPYRIGHT RESPEKTIVE SKRIBENTER OCH FOTOGRAFER. TEXT- OCH BILDMATERIAL ÄR TILLHANDAHÅLLNA IDEELT. REDAKTIONEN FÖRBEHÅLLER SIG RÄTTEN ATT REFUSERA ELLER REDIGERA I TEXTBIDRAG. BRIGGENBLADET PRODUCERAS MED MILJÖVÄNLIGAST TÄNKBARA TEKNIK. TRYCKERIET ÄR SVANENMÄRKT OCH FSC-CERTIFIERAT (FOREST STEWARDSHIP COUNCIL).

Kallelse till årsmöte

Föreningen Briggen Tre Kronor kallar till årsmöte i Kolskjulet på Kastellholmen
Tisdagen den 12 maj 2015
klockan 18.30.

Före den formella delen av årsmötet kommer styrelsen att redogöra för föreningens engagemang i Initiativet Hållbara Hav och vad detta kan innebära för framtiden.

Enligt stadgarna ska följande ärenden förekomma:

- Öppnande
- Godkännande av dagordning
- Val av mötesordförande och mötessekreterare
- Val av två justeringsmän tillika rösträknare
- Fråga om föreningsårsmötet blivit i stadgeenlig ordning utlyst
- Fastställande av röstlängd
- Föredragning av styrelsens årsredovisning
- Föredragning av revisorernas berättelse
- Beslut om fastställande av resultat och balansräkning
- Beslut om resultatdisposition
- Fråga om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna
- Val av föreningsordförande
- Val av övriga styrelseledamöter och suppleanter
- Val av revisor och revisorssuppleant
- Val av valberedning
- Fastställande av medlemsavgifter
- Föreningsårsmötet avslutas

Förutom de stadgade punkterna på årsmötet avser styrelsen att föreslå ett tillägg i stadgarna om hedersmedlemskap. Förslaget kommer att ingå i beslutspunkterna. Se nedan.

Efter årsmötet serverar vi enkel förtäring.
Välkomna!

Underlag till beslutspunkterna finns tillgängliga på: www.briggentrekronor.se > Föreningen samt på Briggen Tre Kronors kontor, Örlogsvägen 11, Kastellholmen, senast 14 dagar före årsmötet. Av administrativa skäl, vänligen anmäl dig via e-post till: info@briggentrekronor.se eller på tel: 08-545 024 10.

Vid årsmötet kan endast av valberedningen föreslagna eller till valberedningen föreslagna ledamöter väljas som ledamöter i föreningsstyrelsen.

Sammandrag av föreningens informationsmöte inför bildandet av

Stiftelsen Initiativet Hållbara hav

Tisdagen den 16 december slöt ett stort antal föreningsmedlemmar upp till ett informationsmöte i Kolskjulet på Kastellholmen. Föreningsstyrelsen informerade om bakgrund och nuläge kring planerna för bildandet av en stiftelse för Initiativet Hållbara hav.

Föreningens ordförande Rolf Wigström hälsade alla välkomna. Därefter beskrev Per Björkdahl, ledamot i föreningsstyrelsen, bakgrunden till organisationens (föreningen, BTK AB och IHH) utveckling i stort:

1995. Startades föreningen Stockholmsbriggen.

1996. Bolaget Stockholmsbriggen AB startas, redan då fanns en tanke om att bilda en stiftelse men man valde att bedriva organisationen i bolagsform.

1997. Kölsträckning

2001. Första publika emissionen

2005. Sjösättning, här börjar lånen bli en viktig och stor del i finansieringen av bygget.

2006. Namnbyte till Briggen Tre Kronor

2007. Premiärsegling. Byggkreditiv (lån) uppgår till ca 10 mkr. Efter ett omfattande varumärkesarbete i bolagsstyrelsen beslutas att företaget ska knyta samarbetspartners/företag till sig genom CSR-samarbeten (Corporate Social Responsibility). Samtidigt börjar begreppet "BTK – en ambassadör för Östersjön" användas.

2008. Jungfrusegling. En stor kraftansträngning för att äntligen "lämna kaj".

2009. Finanskris. Rekonstruktion och nyemission.

2010. Byggkreditiv och lån uppgår till 18 mkr. Göran Lindstedt tillträder som vd. En stor enkät görs bland föreningens medlemmar om inriktningen för framtiden. Det visar sig (lite förenklat) att föreningsmedlemmarna har tre stora intresseområden: fartyget och det rent maritima intresset, ungdomsverksamhet och Östersjön (uttryckt på olika sätt, främst miljön). Samma år ger bolagsstyrelsen bolaget i uppgift att formulera tre projektidéer för den fortsatta verksamheten. Av dessa tre väljs Initiativet Hållbara Hav som startar 2011.

2011. Nyemission. Trots stora ansträngningar uppfylldes inte ambitionsnivån.

2012. Telia Sonera går in som stor partner.

2013. Föreningen tar initiativ till och finansierar en "förundersökning" om möjligheterna att bilda en stiftelse för IHH. Bakgrunden är främst det stora förtroende som initiativet har skapat. Rådgivare och stora aktieägare till BTK förordar starkt ett bildande av stiftelse.

2014. Lånebördan uppgår till cirka 29 mkr. Vissa budgeterade intäkter minskar respektive uteblir. En mycket tuff likviditetssituation uppstår. Bolaget arbetar för ett bildande av stiftelse för IHH.

Ordförande Rolf Wigström beskriver nuläget och tankar om framtiden.

Kortsiktig upplåning och förhandlingar med leverantörer har skapat ett handlingsutrymme. Förhandlingar med bankerna och långivarna (bottenlån med säkerhet i fartyget) har givit ett mycket positivt resultat. Närmare hälften av dessa lån skrivs av vid bildandet av stiftelsen under vissa förutsättningar:

- Stiftelsen måste starta under 2015.
- Stiftelsen ska vid start ha likvida medel om 20 mkr (en mindre del av dessa är klara).
- Ett antal övriga avskrivningar måste uppfyllas, bland annat konvertibellånen sedan 2008. Även föreningens lån till bolaget om 365 tkr innefattas.

Efter bildandet av stiftelsen kommer Briggen Tre Kronor AB att fungera som ett driftbolag för fartyget och Kolskjulet, och bemannas därefter. Fartyget tillhör även i fortsättningen bolaget. Stiftelsen IHH blir bolagets "stora kund" och tar därmed över huvuddelen av personalen som fortsättningsvis kan fokusera på att utveckla verksamheten. Användningen av fartyget regleras genom långsiktigt avtal. Varumärket IHH säljs på kommersiella villkor till stiftelsen. Givetvis ska fartyget segla "aktivt" och med elever och ungdomar precis som som tidigare. Som tidigare genomförs under del av säsongen även "publika" seglingar.

Ett stort arbete pågår och har pågått hela vintern kring bildandet av stiftelsen. Juridiken och formerna har utretts. Bildande av ett förtroenderåd pågår och har samlat synnerligen förtroendegivande namn. Arbete kring avtal och stiftelseurkund diskuteras med mera. En lång lista med tänkbare donatorer prickas av med kontakter och möten. Den sista punkten är det möjligt att även du som medlem kan hjälpa till med! Har du förslag kontakta gärna:

Ordförande föreningen: rolf.wigstrom@briggentrekronor.se mobil: 073-556 42 69

Vd bolaget: goran.lindstedt@briggentrekronor.se mobil: 070-425 15 15

/FÖRENINGSTYRELSEN

Båtmässan Allt för Sjön

Även i år fortsatte Initiativet Hållbara Hav att driva miljöfrågorna på båtmässan Allt för Sjön. Samtidigt kan vi med glädje konstatera att vi inte var ensamma om det.

Medvetenheten om miljöfrågan har vuxit kraftigt både bland besökare och utställare. När vi intervjuade Rolf Elliot från Boatwasher så var hans reflektion att nytt för i år är att nu kommer folk och beklagar sig över att det inte finns någon båtvätt på tillräckligt nära håll, men det arbetar man hårt på för att avhjälpa.

Nya innovationer

På färgsidan kommer också flera nyheter. Scrubbis som gjort succé med sin båtbottenborste lanserar i år en ny silikonbaserad färg där havstulpaner inte kan få riktigt fäste utan lätt kan borstas bort med en borste eller i en båtbottentvätt.

En annan intressant nyhet på mässan var Ecowasher, ett mobilt, slutet system för högttrycksvätt av båtbottnar där vattnet återcirkuleras och renas så att ingenting hamnar på marken eller i vattnet.

Nytt tänk kring toatömning

Den 1 april införs det nya förbudet att tömma båttöan i havet. Även om det fortfarande finns kritiska röster så märker man en tydlig attitydförändring där allt fler inser värdet av att vi tar hand om vårt eget avfall. Samtidigt måste det finnas enkla sätt för båtägare att lösa problemet. Ett sådant initiativ kommer

från Danell Båtmiljö som tittat på frågan från ett nytt perspektiv och som kommer att introducera en helt ny tjänst för toatömning i sommar. Mer om detta kommer de att berätta om på Briggmåndagen den 30 mars.

Utökad samarbete med Östersjöcentrum

Vi är väldigt glada över det utökade samarbetet med Stockholms universitets Östersjö-

centrum som i år hade en egen del i vår utställning "Hållbara Hav". Här fick besökare möjlighet att träffa forskare från universitetet och få svar på sina frågor om Östersjön. Man kunde också lämna in frågorna skriftligt för att få expertsvar i efterhand. Dessa frågor kommer också att sammanställas och överlämnas till politikerna i Almedalen.

Plats på scen

I samarbete med Skärgårdsradion 90,2 genomförde vi ett antal intervjuer med forskare på scenen bredvid vår utställning. Det handlade om allt från värdet av grunda vikar

Länsförsäkringar Stockholm ny partner till Initiativet Hållbara Hav

Anders Mannesten, marknadschef och Göran Lindstedt, vd Briggen Tre Kronor/Hållbara Hav lämnar över fartygsmodell av Tre Kronor af Stockholm, flankerade av Eva Allqvist, chef Affärsutveckling, Kommunikation & HR och Fredrik Bergström, vd Länsförsäkringar Stockholm. Fotograf: Suzanne Burdén, Länsförsäkringar Stockholm.

Föreningen var på plats och sålde seglingar och lotter. Givetvis värvades också nya medlemmar.

till övergödningen av Östersjön och nya metoder att mäta gifthalten i färgen på olika båtbottnar.

Fortsatt bra samarbete med Allt för Sjön

Även samarbetet med Allt för Sjön har varit väldigt bra för oss och vi ser fram emot en diskussion om fortsatt utveckling av miljöfrågan såväl på Allt för Sjön som på Stockholmsmässan i stort.

Föreningen sålde lotter och seglingar

Föreningen Briggen Tre Kronor var på plats och sålde lotter med stor frenesi samt värvade medlemmar och delade ut information om vårens seglingar till alla besökare. Vi ser fram emot många fullbokade seglingar under våren så passa på att boka plats om du vill segla! ■

/STURE HAGLUND

Initiativet Hållbara hav växer. Länsförsäkringar Stockholm har tagit ett strategiskt beslut att bidra till det viktiga arbetet som bedrivs för att rädda Östersjön. Ett flerårigt avtal är tecknat och samarbetet förväntas ge en mycket positiv inverkan på arbetet för Östersjöns miljö och framtid.

Länsförsäkringar Stockholm vill öka sitt eget kunnande om hur företaget och de anställda ska kunna bidra till att rädda Östersjön. De har bland sina kunder ett stort nätverk av både privatpersoner och företag som de också vill nå med denna kunskap. Personalen samt kunder kommer att erbjudas utbildning, visning av Hållbara Havs miljöutställning samt visningar och segling med briggen *Tre Kronor af Stockholm*.

– Vi är oerhört glada och stolta över att välkomna Länsförsäkringar Stockholm som partner till Hållbara Hav! För att lyckas skapa uppmärksamhet om Östersjöns problem, samt vad som krävs för att återfå Östersjön i balans krävs engagemang, långsiktighet och ett genuint intresse. Genom samarbetet med Länsförsäkringar får vi en starkt engagerad vän som vill vara med och påverka utvecklingen. Genom att kommunicera med alla sina kunder såväl privatpersoner som före-

tagskunder får vi den hjälp vi behöver – att sprida kunskap, ge insikter och skapa engagemang, säger Göran Lindstedt, vd Briggen Tre Kronor/Initiativet Hållbara Hav.

– Hållbara Hav gör ett bra och viktigt arbete som vi i Länsförsäkringar Stockholm vill ställa oss bakom. Vi arbetar med att skapa hållbar trygghet för våra kunder i Stockholms län. Därför känns det naturligt för oss att engagera oss i Östersjöns välmående, en viktig fråga för stockholmarna, säger Fredrik Bergström, vd Länsförsäkringar Stockholm.

Hållbara Hav med miljöutställning, föreningen Briggen Tre Kronor samt Östersjöcentrum delade monter under båtmässan Allt för sjön 27/2-8/3. I Länsförsäkringar Stockholms monter fick besökare tävla om seglingsbiljetter till briggen *Tre Kronor* och för varje offert som lämnas under mässan skänktes 20 kr till Hållbara Havs arbete för Östersjön. ■

/CHRISTINA THIMRÉN ANDREWS

Christina skrev även texten om Hållbara Havs Sverigeturné i förra numret – vilket hon inte fick credd för. Det beklagar vi. /red

LÄNSFÖRSÄKRINGAR STOCKHOLM

Länsförsäkringar Stockholm är ett lokalt, kundägt försäkringsbolag som erbjuder försäkringar, sparande, bolån, fastighetsförmedling och andra tjänster för ekonomisk trygghet.

Vårens ruttplan är i stort sett färdig och många av säsongens seglingar går nu att boka på vår nya bokningssida på internet. Välkomna ombord!

Segla med oss i år!

FOTO: ANTON STENROS

Middagskryssning

Fyra timmar segling som avslutas med middag i salongen. Förrätt, huvudrätt och kaffe med kaka.

Datum och tider: 21, 22 och 31 maj samt 5 och 7 juni.

Vardagar kl 18-22, helger kl 16-20.

Pris: 995 kr.

Östersjötema

Nytt för i år är att vi bjuder på ett föredrag om Östersjön inför seglingarna den 21 och 22 maj samt den 5 juni.

Föredraget startar klockan 17 och är gratis för deltagarna i seglingen.

FOTO: OVE GABRIELSSON

Lunchkryssning

Fyra timmar segling och en riktigt god lunch ombord.

21 maj, kl 11-15 samt 7 juni kl 10-14.

Pris: 750 kr.

AfterWork-segling

Tre timmar segling i goda vänners lag.

18 och 26 maj, kl 18-21

Pris 595 kr. Briggens goda soppa ingår!

FOTO: LINA SVÄRD

Familjesegling

Tre timmar segling för hela familjen.

Vi seglar tillsammans och alla som vill får vara med och dra i tamparna. Fika finns att köpa ombord. 17 maj kl 10-13

Pris: 495 kr, ungdomar 13-19 år 295 kr, barn under 13 år 150 kr.

Lär dig segla råttacklat, 2 dagar

14 maj, kl 10:00 – 15 maj kl 18:00

Två dagar med övernattnings i naturhamn.

Prel sträcka Stavsnäs – Kastellholmen.

Pris: 2 995 kr.

Ungdomar t o m 19 år: 2 495 kr.

Långseglingar

Följ med på våra långseglingar och få en riktigt fin seglingsupplevelse. Tillsammans med besättningen seglar du *Tre Kronor* över öppet hav mellan olika hamnar. Du deltar i vaktgången och får möjlighet att uppleva segling under dygnets alla timmar.

Stockholm – Oskarshamn

4 maj kl 18 – 6 maj kl 14.

Pris: 2 950 kr

Ungdomar t o m 19 år 2 450 kr

Oskarshamn – Valdemarsvik

9 maj, kl 08:00 – 22:00

Pris: 1 950 kr.

Ungdomar t o m 19 år: 1 495 kr.

Övernattning ombord i Valdemarsvik ingår i priset.

För seglingar i Oskarshamn och Valdemarsvik se: www.briggentrekronor.se

FOTO: PER BJÖRKAHL

Lär dig segla råttacklat är seglingen där alla medseglare – med hjälp av vår pedagogiska besättning – får en lite djupare insikt i hur det går till att segla med en råseglare.

FOTO: OVE GABRIELSSON

FOTO: TOBIAS ÖSTERBERG

Valdemarsvik/Fyrudden – Stavnäs

12 maj, kl 17:00 – 13 maj kl 17:00

Pris: 1 950 kr,

ungdomar t o m 19 år: 1 495 kr.

Kommunikationer mellan Stockholm och Valdemarsvik finns som passar seglingen. Se www.sj.se.

Stockholm – Helsingfors

12 juni kl 18:00 – 15 juni kl 08:00.

Pris: 5 650 kr.

Ungdomar t o m 19 år 4 550 kr.

Stavnäs – Visby

26 juni kl 10:00 – 27 juni kl 16:00.

Pris: 2 950 kr

Medlemsrabatt

Betalande medlemmar i Föreningen Briggen Tre Kronor har **15% rabatt** på alla seglingar med *Tre Kronor af Stockholm*. Rabatten gäller för betalande medlemmar samt familjemedlemmar när man löst familjemedlemskap.

Rabattkoden för medlemmar är "MED15" och skrivs i rutan för presentkort och kampanjkoder.

Rabatten kan inte kombineras med andra rabatterbjudanden.

Om du bokar ett sällskap där några inte är medlemmar måste du göra en separat bokning för dessa eller ännu hellre se till att de löser medlemskap i Föreningen.

Betalning

Betalning sker antingen med kontokort eller till Briggen Tre Kronors bankgiro enligt instruktioner i bekräftelsemejlet.

Betalning med presentkort

- Välj betalning med faktura.
- Skriv presentkortets nummer och värde i fältet för Övrig info.
- Dra av presentkortets värde från beloppet att betala in resterande belopp.
- Tag med presentkortet och lämna det vid ombordstigningen.

Betalning med IHH-biljetter på Lunch- och middagskryssning

- Välj betalning med faktura.
- Skriv biljettens nummer i fältet för Övrig info.
- Tag med biljetten och lämna vid ombordstigningen.

Villkor

Bokningen är bindande om inget annat överenskommit. Det innebär att om du uteblir utan att avboka resan så kommer vi att fakturera eventuella obetalda belopp i efterskott. Seglingen ska vara betald senast 45 dagar före avgång.

Vid avbokning senast 45 dagar före seglingen återfås hela beloppet.

Vid avbokning 44-15 dagar före seglingen återfås halva beloppet.

Vid avbokning senare än 15 dagar före seglingen sker ingen återbetalning.

Avbokningsskydd

Det finns möjlighet att köpa till ett avbokningsskydd vilket ger pengarna tillbaka vid sjukdom. För att avbokningsskyddet ska gälla krävs läkarintyg.

Avbokningsskyddet gäller också för familj och släktingar till den som insjuknat och som är inbokade vid samma tillfälle.

Bokning: www.briggentrekronor.se

För mer information ring 08-586 224 00

Olle! KIRKEGAARDS PLANCHER

IV Galatea (tror jag)

VORE DRÖMMEN, MEN NOG FÖR
SKARP OCH EXTREM

VII LAGOM LÅNG, MEN LITET
FÖR ÅLDERDOMLIG

VIII LITET FÖR STOR, MEN
LÄCKERT SKROV (kan minskas?)

XII LIGGER KANSKE BÄST TILL?

Alban

Alban Albaner nov. 93

DEN HÄR SKISSEN ÄR BASERAD PÅ XII, MEN HAR
LITET MERA SPRÅNG OCH HAR AKTERSPEGEL
I STÄLLET FÖR RUNDGATTAD.

Så startade projektet Stockholmsbriggen

Då man idag får höra olika varianter om hur bygget av *Tre Kronor* kom till, kanske det kunde vara på sin plats att en som var med från början, litet på sidan om, skulle få ge sin (subjektiva) version.

Vi får ofta läsa och höra att Briggen skulle vara en kopia, ibland till och med en exakt kopia, av örlogsbriggen *Gladan*. För att, så här drygt 20 år efteråt, hedra initiativtagarna, byggmästarna, timmermännen med flera bakom projektet är det viktigt att påpeka att Briggen är långt mera än en kopia. Hon är en produkt av en lång och obruten skeppsbyggnads-tradition och resultatet av många skickliga yrkesmäns och -kvinnors arbete. Sjömän, projektörer och hantverkare har med yrkes-

skicklighet och kunskap gjort mycket mera än kopierat ett annat fartyg. Man har använt och modifierat en existerande linjeritning, det är allt. Resten är en egen produkt baserad på efterforskningar och nyfikenhet, kunskap och erfarenhet.

Höstträffen på Åland

Under de första åren på 90-talet brukade professionellt segelsjöfolk samlas på Åland för en hösträff efter säsong avslutningen. Vi seglade ut med galeasen *Albanus* till Rödhamn för middag, bastubad och för att dra segelskuthistorier, och ibland även blicka framåt. Förutom den då nybyggda *Albanus* pågick bygget av den stora tremastskonaren *Linden* i Mariehamn och uppe i Österbotten stod *Jacobstads Wapen* snart klar på stapelbädden. Delvis inspirerade av dessa projekt tyckte sjöbefälen Olle Strandberg och Janne Mansnerus att det borde byggas ett ännu intressantare fartyg i

Stockholm. En riktig råseglare, förslagsvis en brigg! Även i Segelfartygsföreningens medlemstidning Fördevind hade någon kastat fram en liknande tanke. Skonertskeppet *Marités* atlantseglats 1992, där undertecknad seglat som riggansvarig styrman, var också den en inspirationskälla, liksom Olles och Jannes egna seglatser med barken *Meta af Byxelkrok* på 70-talet.

Planerna tar form

Både Janne och Olle hade gedigen bakgrund och erfarenhet både som befäl på segelfartyg och från handelsflottan, men också från ungdoms- och utbildningsarbete. För Janne, som var pådrivande, var det en självklarhet att den nya briggen huvudsakligen skulle vara ett skolskepp, men med passagerarfartygsstandard och kvalitet.

Under vårt "fackföreningsmöte" den där höstnatten blev jag invigd i vännernas planer och märkte direkt att detta inte bara var

snack. Då jag inte bara jobbade som riggare och skeppare utan också med design av riggar, däckslayout och inredning till segelfartyg blev jag snabbt indragen i hur den nya briggen skulle se ut. Vintern 93-94 skissade jag på en idé baserad på Kirkegaards ritningar av olika briggar. Den häftigaste av dem var *Galatea*, men den bedömdes som för extrem. De andra fartygen i ritnings-samlingen var för stora och måste därför skalas ned. Några andra ritningar på små briggar, med den planerade vattenlinjelängden på 30 meter, kände jag inte till. Då jag presenterade mina idéer för Olle visade det sig att han och Janne hittat en komplett dokumentation av flottans lastbrigg *Gladan*, med ritningar, dagböcker med mera.

Ett perfekt val

Planerna hade hela tiden varit att bygga ett handelsfartyg. Dels för att lastfartygen hade stor volym och god stabilitet, dels för att hedra den svenska sjöfarts- och skeppsbyggartraditionen. Men också som motvikt till det starka inflytande som flottans sjömanskap och attityder har haft på senare tiders segelfartygskultur, både i Sverige och utomlands. Nu visade det sig att *Gladan* perfekt motsvarade de krav som Janne och Olle ställt på den blivande briggens skrovform. Rätt storlek och fina linjer, men trots det stor volym. Det fick bli *Gladans* linjeritning. Hon var ju trots allt en lastskuta, som först senare blev skeppsgossefartyg. Dessutom var det ju aldrig tal om att bygga en kopia, utan en ny brigg baserad på gamla traditionella linjer och vedertagna traditioner.

Projektet rullar igång...

För 20 år sedan var så projektet Stockholmsbruggen igång.

Olle och Janne hade fått med sig jazzmusikern Bunta Horn och konstnären Björn Lindroth, båda med erfarenhet från vedjakten *Sofia Linneas* tillkomst. (Där förresten både Olle, Janne och jag hade gästspelat som skeppare när hon var ny.) Genom sitt jobb fick Janne med sig Tomas Jahns, utvecklingsansvarig vid Folkuniversitetet. Tillsammans drog de upp riktlinjerna för en riksomfattande, förberedande utbildning för sjöbefäl. Den utbildningen skulle, tillsammans med företagsseglingar, utställningar, äventyrsseglingar och dagturer skapa sysselsättning åt Briggen.

När projekteringen satte igång på allvar fick jag

uppdraget att rita en rigg till ett fartyg baserat på *Gladans* skrovlinjer. Riggen, kom vi överens om, skulle vara strikt efter sen 1800-talstradition, med delade märssegel och stor segelyta. Den första skissritningen blev klar hösten -94. Vi förde också långa diskussioner om däckslayout och inredning. Några av de tidiga krav som ställdes och som också förverkligades var: Minsta möjliga däckshus, helst nedsänkta i däckets av estetiska skäl och för maximal däcksyta och sikt runtom. Stort navigationsutrymme, så att elever kunde få plats att ta del i arbetet. En stor besättningsskans, för att följa traditionerna och för maximalt utnyttjande av volymen i förskeppet.

Finnboda blev Skeppsholmen

Enligt de första planerna skulle briggen byggas på området för det nys nedlagda Finnboda Varv. Då projektet senare blev erbjudet platsen på Skeppsholmen beslöt att starta bygget där i stället.

Det dröjde ända till 1997 innan det var dags för kölsträckning av "Stockholmsbruggen", så det får väl anses som fartygets födelseår. Men det är faktiskt 20 år sedan projektet startades med Olle och Janne Mansnérus i projektledningen. Senare, vid byggstarten, anställdes Gustaf Dillner som ansvarig konstruktör och byggmästare och ytterligare något år senare kom Korhan Koman in som timmerman och litet senare

Våra "tidigaste" medlemmar och aktieägare känner säkert igen den här foldern från 1995.

som byggmästare. Utgående från linjeritningarna till en "lastbrigg åt flottan" från 1855 gjorde Gustaf och Korhan upp konstruktionsritningar, dimensioneringar med mera baserat på olika regelverk, diverse tumregler och sina egna och andras erfarenheter. Korhan har också ritat en mängd av de fina detaljer som gör briggen så speciell, både på däck och i inredningen.

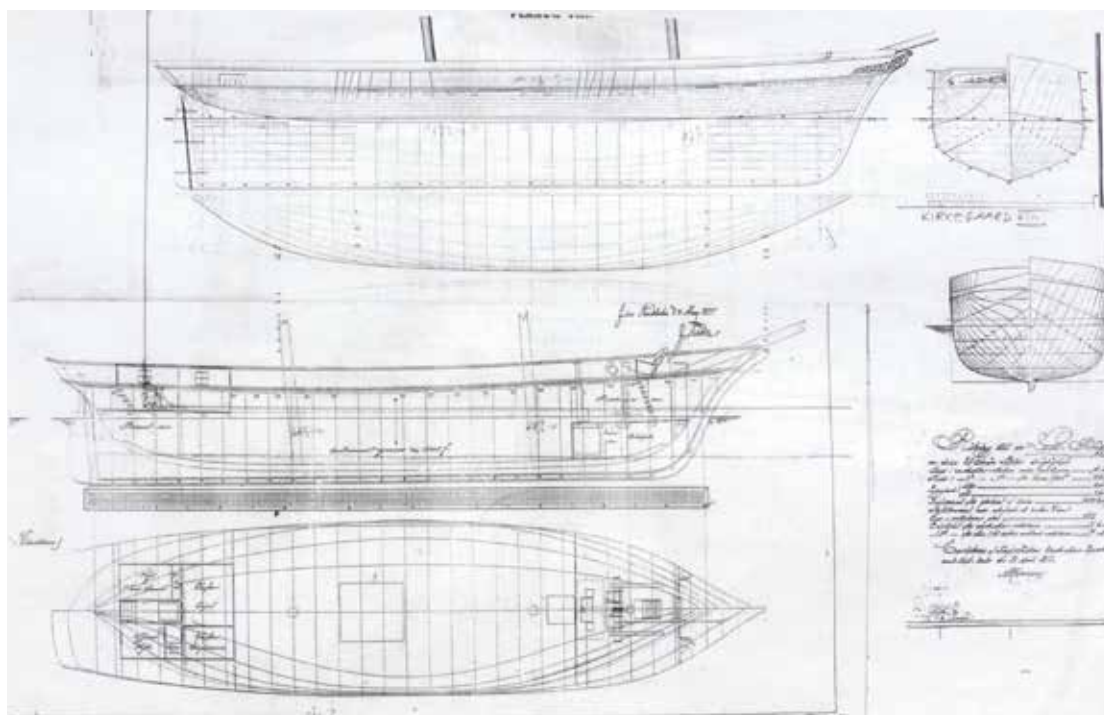
Demokratiskt skeppsbygge

Men vi måste också komma ihåg att utan alla kaffebordsdiskussioner och brainstormingmöten med timmermän och andra inblandade skulle vi inte ha ett av "världens vackraste och mest välbyggda segelfartyg i trä", i stället för en kopia.

En produkt av världens mest demokratiska skeppsbygge. Se där, – ytterligare något värt att värna om. ■

/ALLAN PALMER

Med på ett hörn i över 20 år och skeppare sedan seglationsstarten.

En jämförelse mellan Kirkegaard VIII (överst) och Gladan.

Dagbok från Georg Stage

Vi fortsätter även i detta nummer en bit i elevernas dagbok från skolfartyget, fullriggaren *Georg Stage*. Det är värt besväret med språket att få en inblick och därmed skapa sig en uppfattning om hur stark sjöfartskulturen står sig i vårt södra grannland. Häng med! /red.

Dagbog, uge 7

Nordsøen fra Frederikshavn til Lerwick, 27/5- 13

Fra Frederikshavn indtil vi sejler fra Shetlandsøerne har første skifte (2. Bakke og os) 4-8-vagten. Det vil sige, at vi bliver vækket kl. 4 og skal være på vagt på dækket til kl. 8 om morgenen. Herefter har vi fri til kl. 10, hvor undervisningen starter. Kl. 15 overtager vi igen vagten fra tredje skifte, og den har vi så til vi går til køjs kl. 20. Vi har en 5-timers vagt i dagtimerne fordi det skal passe med varigheden af vores lektioner.

De forskellige vagter indeholder forskellige pligter. På 4-8-vagten skal man om morgenen fx gøre rent om læ, gøre rent på dæk og rigge HU-tele til. Og selvfølgelig være musedille imens! HU står for Håndværksmæssig Uddannelse, som er et fag, vi har på alle dagvagter. Nogle elever er fysiske vagter (udkig, rorgænger osv.), andre har undervisning i Praktisk Sømandsskab med Helle, og de sidste har HU, hvor man øver sin snilde i at arbejde med metal. Inden togtet er slut skal de forskellige hold i hver fremstille en pedal-ø-lukker (jaja, kan I se det for jer?) og en mobil fiskerygeovn. Nogle syntes det er sjovt, mens resten ikke er lige begejstret, men heldigvis har vi været på file-kursus hos File-Kaj, så derfra har vi masser af teknikker og citater til at holde humøret højt.

I dag går halvdelen af eleverne går rundt som zombier ovenpå weekendens strabadser. Nordsøen kan være tung at danse med, når man er helt grøn til søs (.. og lynhurtigt bliver det i hovedet!). Selv et par af de mest erfarne elever, der har sejlet meget før *Georg Stage*, måtte ofre lidt til Neptuns dyb i løbet af søndag og natten til mandag.

Nu er det mandag, solen skinner og alting ser lidt mere roligt ud. Rundt omkring på

kistebænkene og på dækket ligger stadig blege, afkræftede undskyldninger for elever, men langt de fleste er ovenpå igen og humøret vender også langsomt tilbage. Helle hævder "zombie-vand" på de, der er allermest hvide i hovederne, så farven er lige så stille ved at vende tilbage. Vi ved ikke helt, hvad der er for noget, men det smager fælt og virker, og så er alt vel, som det skal være.

Men bare fordi halvdelen af eleverne er syge, holder skibet jo ikke op med at sejle af den grund. Og faktisk er søsyge slet ikke en sygdom, det er bare en tilstand. Det har besætningen været rigtig flinke til at fortælle os, når vi har været allermest ynkeligt og har følt, at det nærmere var spring-skødet til mesanen, der holdt os oppe, frem for os, der var ved at hale sejlet ud. Søvagterne kører altså som planlagt, og vi værner os lige så stille til skibets bevægelser, den anderledes døgnrytme og at huske at holde fast, så vi ikke skvatter på dækket.

Der kommer mere i morgen – nu er vi fuldstændigt færdige og ser frem til at gå til køjs lige om et øjeblik. Det er én af de gode ting ved 04-08-vagten- vi må gå i seng kl. 20 og kan sove helt til kl. 4, hvor solen står op.

Godnat fra en træet 1. bakke!

P.S. Vi har været i bad! Juhu! På grund af vores udskældte kvartermester blev vi sprunget over, så det var fem dage siden sidst. Der er ikke noget som to minutter under en svømmehalsbruser, der kan løfte humøret!

Stadig på vej fra Frederikshavn til Lerwick, 28/5

I morges blev vi hviskende purret af 3. skifte, der med slet skjult glæde kunne fortælle, at vi havde fået gæster. Ude ved bovsprydet svømmede fire glade delfiner. Vi var hurtigt i tøjjet, og den var god nok. I det spæde morgenlys, og med 13 boreplatforme som sælsomme på-

mindelser om, at vi slet ikke er så langt væk fra civilisation, som vi lige tror, dansede delfinerne for os. De førte an i tre timer med hop, spring og lege, og når havregrøden næsten er færdig, og solen står op, som den plejer, kan man ikke andet end at blive glad.

Delfinerne synes åbenbart det er fantastisk sjovt at svømme i bovølgen på et skib. De sprang, svømmede foran, stoppede op og ventede på os, drejede rundt om hinanden og syntes i det hele taget at have fuldstændigt styr på, hvad der foregik. Det var enormt fascinerende at følge med i, og selvom kvartermestrene har drillet os hele dagen med at klappe i hænderne og udbyde: "Neeej! Dællefiiiiier!" med deres allerbedste, improviserede småpige-stemmer, har det været en stor oplevelse for mange af os.

Derefter gik vinden ovre i sydøst, så vi braste til styrbord halse og for af sted med 7 knob direkte mod Shetlandsøerne med den opgående sol i ryggen. Op af dagen gik vinden lidt mere sydover og vi sejlede for første gang på togtet med vinden ret agter, stadig med god fart ramte vi om aftenen ind i et overvældende naturfænomen. Som et sjovt sammenfald blev vi på blot et øjeblik var pludselig indhyllet ind i en tæt tåge i det øjeblik vi krydsede Greenwich meridianen og kom over på den vestlige halvkugle. Vi kunne knap se en skibslænge foran os og, især udkiggen var rund på gulvet. Da tågen var tykkeste kunne han ikke engang få øjenkontakt med styrmanden (som han skal råbe sine observationer til) på den anden ende af skibet. Det blev ved i en times tid, en kold men eventyrlig oplevelse.

Nu vil vi slutte, der er snart vagtafløsning og vi skal sove.

For anker ud for Gulberwick, 29/5

Før att ge er en riktig inblick i hur livet är i rbakke har vi beslutat att dagens inlägg ska

få bli av mig Matilda och på svenska. Vid det här laget är de flesta ombord så pass vana till att lyssna på svenska och vi som svenskar har blivit bättre och bättre på att anpassa vårt språk så språkbarriären har blivit mycket mindre än den var när resan startade. Detta betyder dock inte att den inte finns där och inte ställer till det för oss lite nu och då. Ett mycket fin exempel på detta var här om dagen när jag skulle avlösa August vid rodret och bad om en kurs, varpå han ser konstigt på mig, jag uppberar min önskan om en kurs och får då en kyss på kinden för det var det han trodde att jag sade.

Så till dagen idag som för vår del började kl 04:00 med vagt. På ena sidan om fartyget kunde vi se Shetlandsöarna och på andra sidan kom strax en magnifik soluppgång. Detta gjorde morgonens städning och däcksskrubning mycket mycket trevligare. Efter städning fick vi lära oss om hur ankaret fungerar då vi under vår vagt skulle ankra i en vik här på Shetland. Dagen fortsatte efter frukost (danska morgenmad) med att vår bakke fick sova en timme till innan dagens undervisning drog igång. Tänk vad ett gäng ungdomar kan glädja sig åt att få sova. Dagen fortsatte med en första hjälpen lektion vilket kan vara väldigt roligt (roligt=sjovt detta innebär att folk ombord aldrig riktigt vet vad jag menar då jag växlar mellan de olika betydelseerna i takt med att jag lär mig mer danska) om man leker med hjärt- och lungräddningsdockornas ansikten. Vårt skifte är för övrigt väldigt duktiga på att göra de små ting i vardagen mycket mycket roligare, exempelvis sjöngs det Grease när vi skulle packa samman kojerna i morse. Efter det som vi i Sverige skulle kalla lunch (danska frukost) hade vi skibsteknik, just nu känns det väldigt långt bort att vi ska kunna alla de fartygsdelarna och

Ombord på den danska fullriggaren **Georg Stage** bedrivs årligen sjömansutbildning för 62 ungdomar mellan 17 och 22 år. "Togten" – alltså utbildningsturen – varar från april till september och är en omfattande grundutbildning för sjömän. Sjöfartsskolan ombord är en av fyra i Danmark som utbildar sjömän och sjöbefäl. **Georg Stage**, som är det andra fartyget med samma namn ägs och drivs av en stiftelse som grundades redan 1882. Läs mer om **Georg Stage** och utbildningen på: www.georgstage.dk

Matilda Dagberg, suppleant i föreningsstyrelsen, är en av flera i Tre Kronor af Stockholms besättning som har seglat Georg Stage. Matilda gick utbildningen 2013. Det är Matilda som ordnat att vi fått tillstånd att publicera dagboken.

jag tror att de flesta tillbringade större delen av lektionen med att tråna efter värmen och solskenet på däck. Trots att vi legat för ankar hela dagen skulle vi ändå ha vakt från tre till åtta vilket när vi ligger för ankar innebär att vi haft två på fysisk vakt (utkik och radiovakt) medan resten antingen haft praktiskt sjömanskap med Helle på däck eller HU (Håndværksmessig Uddannelse) med Simon. Vi som trodde att vi hade lämnat kryssfärdning på Holmen insåg rätt fort att den följt med oss ut i form av HU kursen. Nu efter middagen (aftensmad) njuter vi av kvällssolen på däck, gör läxor, syr i segelduk, läser en bok eller njuter av varandras sällskap.

Lerwick d. 30/5

Efter morgenskaftning lettede vi anker og sejlede de sidste få sømil til Lerwick i ægte skotsk tåge. De elever, der har meldt sig til differentieret navigation, havde undervisning, så det var "resten", der lagde til og fortøjede.

Lerwick er en flot by fra havnesiden – grå, massive stenbygninger med mærkværdige spir og tårne og navne som "Anderson's Department Store" og "John Leask and Son" med store bogstaver over udstillingsvinduerne. Byen er som taget ud af en britisk detektivserie på TV2 Charlie, så vi glæder os til at komme på landlov, så vi kan udforske den i morgen.

I dag har første skifte nemlig vagt ombord, så mens andet og tredje skifte er draget på opdagelse, har vi haft HU, vasket skibet i oxalsyre og vedligeholdt til den helt store guldmedalje. Det var været skønt kun at være et enkelt skifte ombord, og vi har hygget os med kvartermestrene, chokoladestik og en lille dykketur efter sugeslangen til nødbrandpumpen, der under et tjek pludselig blev levende og flygtede over bord.

På mange måder er det slet ikke så skidt at have vagt ombord. Der er plads, tid og ro, og Carsten, vores kok-hovmester, forkæler altid det tilbageblivende skifte med lidt ekstra god mad. I dag var der fx æg og bacon til morgenmad og rødgrød med fløde til dessert efter aftensmad.

Her til aften har nogen set film på projektor på forbanjen, mens andre har hygget med afleveringen i differentieret navigation.

Nu kommer de andre tilbage fra landlov, så vi skal høre lidt om byen og ha' nogle gode fifs til i morgen, inden vi skal til køjs.

Lerwick, d. 31/5

Så har det været vores tur til at ha' landlov, og sikke en dag. Det er svært at forklare, præcis hvad vi har lavet, fordi vi ikke har fulgtes ad, men her er et par udpluk.

Rasmus, Axel, Rikke og jeg, Stine, gik en dejlig tur langs kysten med klipper, måger og solskin og nød fraværet af generatorstøjen, der altid brummer ombord. Der var både tid til at daske rundt med hænderne i lommerne og til at smide sten i vandet. Herefter fandt vi et supermarked og købte

åndssvage mængder af mad, som vi tog med ud på nogle klipper. Her holdt vi oste-fredag (fire forskellige cheddar, en gorgonzola og en peccorino med brød, laks, tomater, vindruer og rødvin) og kiggede på solbadende sæler den halve eftermiddag.

Jeg, Carl Luis, fik lavet mine lektier (den flittige elev) og var på udflugt med mor Helle og far Joacim til den Shetlandske uldfabrik Jamieson's, der laver uld og striktrøjer i berømt kvalitet. En flot tur hvor han fik set landskabet og nogle af småbyerne. Fabrikken har til huse midt mellem fårefolde for enden af en vestlig tange, og er en forfalden industribygning med gamle, men velholdte, maskiner fra 80'erne. Her kan man gå rundt som man vil blandt de kørende tandhjul og arbejdende shetlændere, desværre bliver de ikke så høje på disse øer, så kun deres grimme trøje passede.

Om aftenen var Matilda, Axel, August, Frederik, Carl Luis og Siv fra 5. bakke ude og spise på en indisk restaurant. Det var et hyggeligt sted med god mad, taget i betragtning at øerne ikke selv kan producere andet end får og græstørv.

Aftenen blev for de flestes vedkommende afsluttet på byens eneste værtshus med poolbord, hvor vi lige nåede et par spil og en øl, inden vi skulle være tilbage kl. 22.

Det har været en dejlig, lang dag, så nu er vi trætte og vil gå til køjs.

Fra Lerwick til Færøerne, 1/6

Vi er i søen igen. Efter afgang fra Lerwick havde vi en meget autentisk brandøvelse med tre tilskadekomne elever, der var blevet sminket og instrueret af Herle, vores førstehjælpsinstruktør fra Røde Kors, der har været med siden Frederikshavn. August blev forskrækket af alarmhornet og faldt ned fra riggen, Stine blev ligeledes forskrækket og faldt ned af en lejder (trappe på skibsk), og Chanel, der faktisk var grunden til at det hele startede, åbnede døren til malerrummet, hvor nogle af kemikalierne så eksploderede ud i hovedet på hende. Alle blev reddet på bedste vis og lever videre i bedste velgående.

Ellers er der vidst ikke så meget at fortælle. Vagten er drejet, så vi nu er på vagt fra 8-12 og fra 20-00.

Vi havde ikke sejlet i mere end et par timer, før vinden lagde sig fuldstændigt. Vi var

Med Tre Kronor som forskningsplattform

Ett av årets intressantaste uppdrag fick vi av Teknikmarknad som är ett företag som knoppats av från KTH. De har utarbetat en teknik som gör det möjligt att suga upp bottensediment från insjöar för att minska mängden fosfor och kväve i sjön och därmed också övergödningen.

Nu har de utvecklat sin teknik för att kunna använda den i Östersjöns djuphålur där stora mängder döda alger samlas. När dessa alger bryts ner förbrukas syret och allt liv dör, samtidigt som fosfor och kväve frisätts i vattnet och fortsätter att späda på övergödningen.

Målet med projektet är att suga upp det översta lagret av färskt sediment, som orsakar syrebristen, föra i land detta och röta det för att utvinna biogas. Resterna efter rötningen innehåller fosfor och kväve som går att använda som gödningsmedel inom jordbruket. Om detta fungerar kan det bidra till en bättre miljö på många plan.

Försöket utfördes utanför Oxelösund mellan Hävringe och Gustav Dahlén och *Tre Kronor* fungerade som bas för forskarna och en mötesplats för information om projektet. *Tre Kronor* bistod också vid kartering av havsbotten för att skapa en bra bild av botten inför testet. Efter en del svårigheter på grund av hårt väder lyckades man till slut ta upp tre ton organiskt material från 120 meters djup. ■

/TEXT: STURE HAGLUND,
FOTO: JOHAN "OHAN" LUNDBLAD

Ett synnerligen inspirerande uppdrag för Tre Kronor af Stockholms besättning. Här tillsammans med Teknikmarknads medarbetare.

Fältmässig mätning med instrumentet på relingen och spirbommen satt vertikalt med givaren nederst.

Dagbok från Georg Stage, fortsättning...

ellers blevet lovet vind fra sydøst, altså lige netop den vej, vi skulle, men den lod vente på sig. I stedet har vi det meste af dagen bare ligget stille i det kæmpestore dønninger, der kommer rullende fra Nordatlanten. Der var dog tid til en MOB-rulle, hvor vores mand-over-bord-båd blev sat i vandet. Det kom der en masse flotte billeder ud af.

Da vi gik på vagt kl. 20 var det blæst op, dog stadig fra vest, og vi sneglede os af sted for bidevind mod en sydsydvest. Altså at vi sejlede med vinden ind skråt forfra og med kurs mod Irland. Selvom vinden var svag besluttede styrmanden at vi skulle stavvende (altså at man vender 90 grader på tværs af vindretningen). Vi fik med god timing lige akkurat presset skibet igennem og vi stødte nu mod nordvest for 3 knob. Stavvendinger har vi jo øvet tusind gange i Isefjorden, så selvom vindforholdene var dårlige, synes vi i hvert fald selv, at det gik rigtig godt.

Vi har ikke så meget mere at sige. Fritiden går med at lave lektier, skrive breve og dagbog, sove lidt i hjørnerne og ellers hygge så meget som overhovedet muligt. Det er vidst heller ikke nogen hemmelighed, at der bliver spist en hel del slik ombord. I forvejen havde folk provianteret rigeligt i Frederikshavn, men for at det ikke skal være løgn har kabyssen en lille slop-kiosk, der sælger kæmpe poser matadormix, chokolade og tyrkisk peber til toldfrie priser.

Fra Lerwick til Færøerne, 2/6

En hel dag i søen, og vi kan stadig se Shetland, når vi kigger skråt agterud i styrbord side... men sådan er det vel indimellem. Den sydlige vind som vejrudsigten havde lovet kom aldrig, og vi gik i stedet op langs øernes vestkyst. Det går langsomt, og vi er kun kommet få sømil vest siden i går – men det går fremad!

På vagt øver vi os på knob til midtvejsprøverne, gør rent og fortæller røverhistorier. I Praktisk Sømandsskab har vi nu lært at øjesplejse, kortsplejse, bændsle, sy tacklinger og at udtynde og klæde vores splejsninger. Senere skal vi både splejse i wire og i trosse, men indtil videre er der for de fleste udfordringer nok i det almindelige, treslåede tovværk.

Røverhistorierne kommer mest fra Simon, vores kvartermester, som er "en rigtig sømand". Han har både guldring i øret, fuldskæg og store underarme, og han kan fortælle historier, så hele 1. skifte tier stille og lytter med. Her til aften har han vist os en masse billeder fra da han selv var elev, fra da han besøgte *Georg Stage* 1 i USA og fra hans tid på den store, norske fuldrigger *Statsraad Lemkuhl* (sådan tror vi i hvert fald, at det staves).

Nu er dagen ved at være slut, og vi vil overdrage dagbogen til 2. bakke.

Kærlige hilsner fra 1. bakke, Mogens, Axel, August, Thea, Emma, Frederik, Rasmus, Poul, Matilda, Carl Luis og Stine. ■

Specialerbudande till dig som läser Briggen-bladet!

Värde 399:-

PRIMUS

5 nr 199:- + porto 39:-
+ LED-LANTERNA

Hör du till dem som aldrig slutade fråga "varför"? Det är för dig som Forskning & Framsteg finns. Här möter du andra nyfikna och en stor del av forskarvärlden. Utan nyfikenheten skulle vi inte veta något om rymden, havsdjupen eller jordens inre, inte leva så länge, inte kunna kommunicera på alla möjliga och omöjliga vis. Med Forskning & Framsteg blir det möjligt att fortsätta fråga – och få svar.

Beställ på fof.se/briggen

**Forskning
& Framsteg**

Torsken, ejdern och viggen, alla ska räddas av Briggen

Grattis Anders Uppfeldt i Uppsala! Briggen är bäst därför att: "Torsken, ejdern och viggen, alla ska räddas av Briggen" var motiveringen som gillades av flest i föreningsstyrelsen när resultatet av förra numrets Briggenkryss gick igenom.

Anders Uppfeldt får därmed möjligheten att njuta av en dagsegling med *Tre Kronor af Stockholm* denna säsong.

Det var ett drygt tjugotal rätta svar med motivering att välja bland. Några av dessa har vi valt att ta med här:

*Tre Kronor af Stockholm
är skön i linjer och skrov
tilltalar såväl folk och kungligt hov
en pärla vid Kastellholmen*

Vackert fartyg bjuder skön segling på renare hav!

T	O	R	Ö	V	A	K	A	J	U	T	A
S	I	V	O	V	A	K	O	S	A	G	A
T	A	G	E	L	A	L	T	G	L	K	
G	R	A									
K	E	R									
A	N	S									
S	P	A	B								
S	T	R	H	A	C	K	E	L	I	L	B
A	K	T	I	E	A	N	D	E	L	E	N
L	I	G	L	A	P	I	S	T	M	A	C
R	A	S	E	G	E	L	S	P	R	I	S
D	A	G	E	N	S	E	R	A	F	E	R
A	R	O	N	P	U	G	H	A	K	O	
T	R	E	K	R	O	N	O	R	S	K	A
A	G	L	A	L	I	O	K	T	O	M	
G	E	L	M	B	E	N	J	O	N	L	E
G	L	O	B	E	N	J	O	N	L	E	N

*Tre Kronor af Stockholm - bästa briggen,
så härligt att se himlen genom riggen.
Miljöfokus för hållbart hav!
Var Östersjöns nav!*

/PER BJÖRKDAHL

Till minne

Skeppsbyggmästaren Søren Nissen, vår mentor som bidragit med sin gedigna kunskap och lugna sätt under hela vårt fartygsbygge, gick bort i slutet av november efter en tids sjukdom. Inte minst minns vi hur han ledde och genomförde vår uppseendeväckande sjösättning med en traditionell stapel-avlöpning.

/KORHAN KOMAN

Svenska Båtunionen och CHANGE projektet efterlyser båttestare

I ett samarbete mellan forskningsprojektet CHANGE och SBU vill vi ta reda på hur effektiva är de alternativa metoderna till bottenfärg är på att hålla påväxt borta.

Haven mår inte bra och vi måste alla göra vad vi kan för att minska gifttillförseln till haven.

I stället för att använda båtbottnfärger kan man börja använda alternativa metoder för att hålla påväxten borta.

Idag finns det ett flertal metoder och produkter på marknaden. Det finns borstvtätar, båtliftrar, skrovdukar samt olika handhållna hjälpmedel, till exempel Scrubbis. Man kan också ta upp sin båt under säsong och rengöra den med högtryckstvätt.

Vi söker dig som vill prova något annat än bottenfärg

För många känns de alternativa metoderna till bottenfärg ännu alltför oprövade.

Vi vill därför i samarbete med några båtägare runt om i landet ta reda på hur effektiva metoderna är, hur stor kostnaden är och hur mycket arbetstid respektive metod innebär under en säsong.

Vi vill också ta reda på hur nöjd du var med resultatet.

För att vara rättvisande vill vi endast ha med skrovrena båtar, alltså helt utan gammal bottenfärg. Som kontrollgrupp vill vi ha med några båtar som använder ostkustfärg.

Har du en båt som inte alls är bottenmålad, dvs skrovren eller har en båt som du är säker på att den är målad med ostkustfärg enligt tillverkarens instruktioner och vill hjälpa oss med att ta fram vetenskapliga fakta så ring eller skicka ett mejl till:

Peter Dahl 076-203 2007,
peter.dahl@cmb.gu.se vid
Göteborgs universitet eller
Britta Eklund 070-604 7613,
britta eklund@aces.su.se
vid Stockholms universitet

Båtlift och båtbottnvätt är några alternativa metoder till bottenfärg – hur effektiva är de? Och hur mycket kostar det?

Du kan läsa mer forskningsprojektet CHANGE på deras hemsida eller på facebook
<http://www.changeantifouling.com/>
<https://www.facebook.com/Changeaf?ref=ts>

Brigg- måndag

Kl 18.00,
vanligen första
helgfria måndagen
varje månad.

30 MARS Toatömning

– en fråga som kräver många svar
och lösningar

Nya regler och krav på oss båtägare ger oss
nya utmaningar.

I vår ska våra båttoaletter tömmas i land.
Som båtägare är det svårt att veta hur man
ska göra för att göra rätt.

Göran Danielsson & Lennart Åsell –
Danell Båtmiljö presenterar ett nytt sätt att
tänka kring toatömningen med målet att
det ska vara lätt att göra rätt.

Lina Pettersson från Transportstyrelsen
medverkar och svarar på alla frågor om den
nya lagen.

4 MAJ Monstervågor

Resenären, seglaren och författaren
Sten Niklasson berättar.

Kolskjulet, Örlogsvägen 11. Fri entré.
Något att äta till rimliga priser finns att
köpa på plats. Anmälan:
cajsa.henrikson@briggentrekronor.se
eller via www.briggentrekronor.se

Vem ska få årets Molly-stipendium?

Till minne av vår briggvän
Molly Olsson som gick bort för
sju år sedan instiftade föreningen
Briggen Tre Kronor ett speciellt
stipendium.

Stipendiet ges till tjejer eller kvinnor som
siktat på att bli exempelvis båtbyggare,
matros, båtsman, maskinist eller sjöbefäl
på segelfartyg. Molly-stipendiet är avsett
för praktik, kurslitteratur eller andra kost-
nader i samband med relevant utbildning.
Stipendiet utdelas tills vidare varje år, och
stipendiesumman är 5 000 kr.

Om du vill söka 2015 års Molly-
stipendium, skriv och berätta om dig själv
och dina framtidsplaner. Varför du siktat på
ett yrkesliv inom segelfartygsvärlden och
varför just du är värd att få Molly-stipendiet.

Föreningens styrelse utser stipendie-
juryn. Ansökan till årets stipendium vill vi
ha senast den 21/4 2015.

Sänd din ansökan till Föreningen
Briggen Tre Kronor, e-post: styrelsen@
briggentrekronor.se, postadress: Kolskjulet,
Kastellholmen, 111 49 Stockholm. ■

Briggen Trekronor

AV VICTOR GLARGAARD-RHODIN

I vintras (2013-14) var jag med min familj på Midvinterfesten i klubbhuset och där blev det en utlottning om biljetter till en dagsresa med briggen *Trekronor* under sommaren när den

kom till Helsingborg. Min lillebror på 5 år hade den tur att vinna en av dessa biljetter. Dock fick inte han resa ensam med Briggen för att han är för liten så jag fick följa med istället. Jag så fram till detta hela sommaren och en skön augustidag blev det äntligen dags. På hamnen fick jag syn på den fantastiska vackra Briggen. Jag träffade Björn Ericson som är rederichef på Briggen *Trekronor*.

Han tog mig och Emilie med ombord på Briggen var vi fick träffa besättningen innan vi skulle segla ut på Öresund. Vi blev introducerat för alla i besättningen och fick lära os lite om hur man seglar så stort ett skepp. Vi seglade först mot Kullen. Vi lensade för segel hela vägen. Det så häftigt ut när några från besättningen klev upp i masten och ut på bommarna för att sätta segel.

Alla fick vara med och brassa och jag fick styra hela stora Briggen *Trekronor*. Det var mycket annorlunda att styra ett så stort skepp jämfört med min jolle. Allt gick mycket långsammare.

På resan lärde vi oss om tumlare. Vi fick också se och höra tumlare. Vi hörde tumlarna genom en liten mick. Det var forskare från Samba (ett nordisk vetenskapsprojekt) som försöker att hjälpa Tumlare i Östersjön genom att lyssna på hur många olika tumlare som kommer förbi deras mick.

På vägen tillbaka till Helsingborg fick vi segla för motor för att det skulle ta alldeles för lång tid att kryssa sig tillbaka. På hemresan fick vi ännu mer kunskap om tumlare från forskarna ombord. Hela sommaren har de seglat med Briggen *Trekronor* och forskat om tumlare.

Efter en lång dag på havet kom vi till Helsingborg. Jag var jättetrött men det hade varit en fantastisk lärorik dag. ■

■

Grundkunskaper

Före år 1866 var det ingen som kände till att vattnen sydost om Sandhamn i Stockholms skärgård på sina håll pendlade mellan tre och 14 meters djup. Området hade ansetts som fritt från grund ända tills den norska briggen *Alma* fick grundkänning där en hård stormnatt det året, med lots från Sandhamn ombord.

Efter *Almas* grundstötning ändrades seglingsbeskrivningen till: "Områdets topografi är mycket växlande med grunda bergstoppar som stupar brant mot ibland mycket djup botten, varför lodet här ger ringa ledning."

Trettio år senare, 1896, märktes Almagrundet ut med ett fyrskepp. Först ut var nr. 2B *Sydostbrottet*, till och med 1912 då nr. 6 *Svenska Björn* kom som ersättare. Båda fyrskeppen fick namnet *Almagrundet* i vita bokstäver målat på sidorna.

År 1967 ersattes skeppen med Almagrundets kassunfyr som står där än i dag.

Vattnen runt vid Almagrundet kan få rejält höga vågor: Den 1 januari 1984 uppmättes en våg på 12,75 meter i närheten av grundet. Den högsta våg som uppmätts i Östersjön var 14 meter mellan vågdal och vågtopp. Finska Havsforskningsinstitutet registrerade vågen vid södra Åland den 22 december 2004. ■

/KERSTIN OTTERSTÅL
Källor: Wikipedia, FyrWiki och SMHI. Bild: Norsk Maritimt Museum

Segelfartyg som brukskonst

Briggens kapten, Allan Palmer, har fått ett spännande uppdrag: Att skapa en serie på tolv frimärken med åländska segelfartyg som motiv.

Om du har seglat med Allan Palmer vet du att han är en särdeles skicklig sjökapten. Troligen har du även hört honom berätta en och annan historia om segelfartyg och gamla tiders sjöfart. Men det är inte alla som vet att Allan har konstruerat briggens rigg, liksom riggarna på många andra segelfartyg. Dessutom är han konstnär – även om han själv föredrar att använda ordet bildhantverkare.

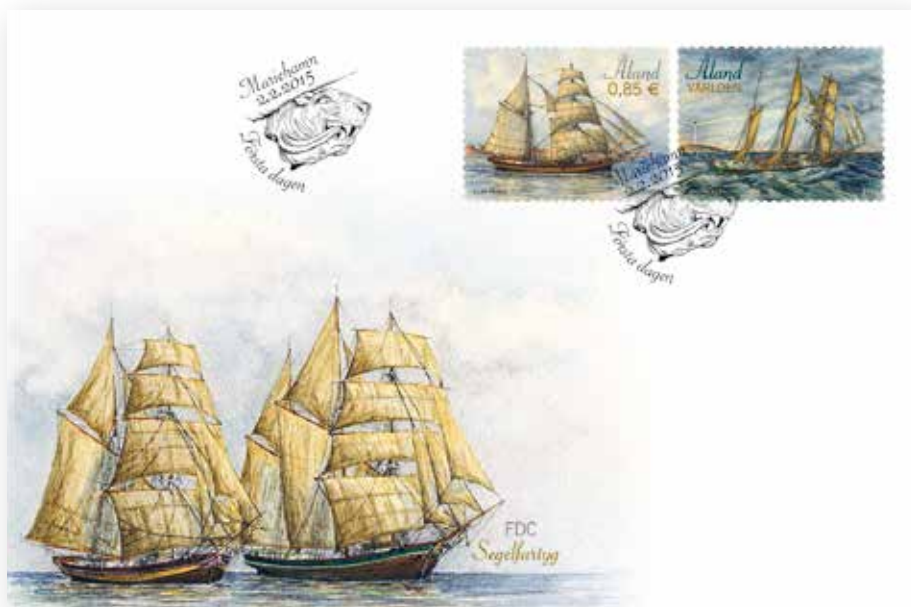
– Jag har ett stort intresse för konst, men har inget behov av att själv skapa konst för sin egen skull. Det kan lätt bli pretentiöst, säger Allan. Jag gör hellre saker som är till nytta – och samtidigt kan ge en skönhetsupplevelse. Brukskonst.

Nu har Allan fått ett riktigt hedersuppdrag av Posten på Åland: Att skapa tolv frimärken med segelfartyg ur den åländska segelsjöfartshistorien som motiv. Frammärkena ska ges ut två per år under sex års tid.

– De första två frimärkena är klara och gavs ut i början av februari. De föreställer skonerten *Lemland*, byggd 1856 och skonerterkeppet *Leo*, byggd 1870. Nu far jag till Spanien i några månader och hoppas hinna arbeta med resten av motiven där, säger Allan.

– Fartygen som vi har valt ut representerar olika tidsepoker, olika riggtyper och olika verksamhetsområden. Dessutom vill jag berätta lite av en historia i varje bild. Det var svårt med de två första, för dem vet man så pass lite om, men resten är ganska väldokumenterade. Det sista fartyget i serien blir barken *Viking*, som min far seglade styrman på. Hon är det största segelfartyg som byggts i Norden, seglade mellan 1905 och 1946 och ligger nu som hotell- och konferensfartyg i Göteborg.

Förutom själva frimärkena innehåller serien många andra delar, som stämplat, förstadagskuvert, maximikort och ett samlaralbum. Så Allan ska inte bara göra en bild av varje fartyg, utan 3-4 stycken. Plus ut-

smyckningar, förstadagsstämplat, kartor och fartygsfakta till samlaralbumet.

– Segelfartygen är något av det vackraste människan har skapat. Det är något med kombinationen av funktion och skönhet som aldrig sluta att fascinera, säger Allan till tidningen Ålands Posten Frammärken, som presenterar frimärksserien över fem sidor i sitt senaste nummer.

Om du vill köpa Allans frimärken, maximikort eller förstadagskuvert, gå till sajten www.posten.ax/webshop/sv. Du kan förstås även ta en tur till Mariehamn och gå till posten. Samtidigt kan du passa på att besöka Ålands sjöfartsmuseum och beundra Kap Horn-monumentet med den smäckra albatrossen utanför entrén. Gissa vem som har gjort den? ■

/KERSTIN OTTERSTÅL

Det är inte enbart frimärkena som Allan skapar utan även motiv till förstadagsbrev (ovan) med stämplat, maximikort (nedan) samt ett samlaralbum som fylls på under kommande år. Allan har viss rutin, han har genom åren skapat ett tjugotal frimärken för Posten Åland.

